

ПОЛИТИЧЕСКАТА ЕВОЛЮЦИЯ, РЕВОЛЮЦИОННАТА ДЕЙНОСТ И ВЪЗГЛЕДИТЕ НА ПАНАЙОТ ХИТОВ

Крумка Шарова

Към постановката на научния проблем за войводата, за по-пълноценно изясняване на неговата роля в революционното движение и като събирателен образ - символ за идейното развитие на родолюбците - борци за свобода

Името и революционният път на Панайот Хитов са свързани с главните върхови моменти в българското освободително движение през третата четвърт на XIX век: хайдутството в последната му, сравнително най-политизирана фаза; четническото движение през 60-те години; БРЦК и трансформираното му продължение в БРК до Руско-турската освободителна война. И в трите тези моменти неговите революционни инициативи и очакванията от него на съвременниците му - революционерите, ръководителите и политическите организации - очертават мястото и ролята му като организатор и войвода на въоръжени чети, различни по характер и предназначение в хода на еволюцията на българското революционно движение с цел политическото освобождение на България и възстановяването на държавната ѝ самостоятелност.

1. Панайот Хитов в историята на Българското възраждане и в историческата литература

Така че в проблема "ПАНАЙОТ ХИТОВ" се съдържат две основни теми или аспекти: първо, революционният път на войводата в течение на повече от две десетилетия в руслото на освободителното движение и второ, четническата тактика, четническото движение както и четите, които претърпяват вътрешно развитие във вижданията за тях и реализацията им, функциите и възлаганите им задачи. Но те неизменно съпътстват революционното движение през 60-те и 70-те години на XIX в., включително след основаването на БРЦК. Четите остават до 1878 г. форма на борба, но с нови задачи и роля. П. Хитов и други четнически (хайддушки) войводи сравнително бързо извървяват един нов път, в различна степен те са се поучили от неефективните резултати на старата четническа борба. Разбира се, нееднозначно възприемат изискванията и постиженията на организираното революционно движение и нееднакво допринасят за осъществяване повелите на времето, формулирани в политическата платформа и програмата на БРЦК във вариантите му до 1876 г. включително, както и при реализацията им тогава и частично - по време на руско-турската война. До 1878 г. четите продължават да присъстват в българското освободително движение, наистина със задачи външно видоизменени според обстоя-